

ДЯДОВАТА ЩЕРКА И БАБИНАТА ЩЕРКА

Превод от руски: Ран Босилек, 1956

chitanka.info

Живеели едно време дядо и баба. Те си имали щерка. Много ли, малко ли поживяла бабата на света, дошъл ѝ последният час. Когато да издъхва, тя поръчала на дядото:

— Ако ти, дядо, намислиш да се жениш, не вземай вдовицата, която живее наблизо до нас с дъщеря си. Тя ще ти бъде жена, но на нашето дете майка няма да бъде.

— Добре — рекъл дядото. — За никоя няма да се оженя.

Погребал дядото бабата, помен ѝ направил, както се следва, и заживял сам-самичък. Но наскоро, като ходил из село, отишъл при тая вдовица, за която говорила бабата. И забравил, че обещал на бабата за никоя да не се жени. Седял той у вдовицата, разговаряли, а накрай и за женитба станало дума. Вдовицата щяла да умре от радост.

— Аз това отдавна чаках — рекла тя.

Сбрала всичко, каквото имала, и заедно с дъщеря си отишли да живеят у дядото.

Заживели заедно дядовата щерка и бабината щерка. А злата баба намразила дядовата щерка: не оставяла на мира бедното момиче. И помежду си двете момичета често се карали.

Отидат на седянка — дядовата щерка преде, а бабината — цяла нощ скита. И като скита, обърка и накъса всичката прежда. Приберат се дома рано заранта. Дойдат до прелеза — бабината щерка рече:

— Дай ми гранчето, сестро, да го подържа, докато ти преминеш.

— Добре. Дръж, сестрице!

Докато влезе дядовата щерка, бабината вземе гранчето, изтича при майка си, па ѝ наговори щяло-нещяло, че завареницата цяла нощ скита, та е изкъсала и объркала преждата.

— А аз предох и после побързах да си дойда. Виж каква е мързелива и нехайна!

Идва дядовата щерка, а мащехата я бие и на дядото се оплаква:

— Твоята дъщеря е никаквица — не ще да работи. А ти не искаш да я учиш.

Както и да бесняла мащехата, както и да измъчвала завареницата, каквото и да наговорвала на дядото за нея, тя все търпяла: мълчаливо работела. А на бабата ѝ досаждало да я гледа, обидно ѝ било, че дядото я милее. И взели да се съветват с дъщеря си как съвсем да я махнат от света.

Бабата взела да натяква на дядото:

— Твоята дъщеря е мързелива, нищо не иска да прави. Само спи и скита. А ти все я милееш. По-добре ще е да я дадеш някъде ратайкиня.

— Къде да я дам?

— Където и да е, ти знаеш. Само дома да я няма.

И проклетата баба така дотегнала на дядото, че дядото бял свят не видял. Жал му било за щерката, но нямало какво да прави.

Стегнали се, тръгнали. Стигнали в гъста гора. Щерката рекла:

— Върни се, татко, в къщи! Аз ще вървя по-нататък сама. Дано си намеря работа.

— Добре — отвърнал дядото.

Простили се. Той тръгнал на една страна, а момичето на друга.

Вървяло момичето само из гъстата гора; гледа — пред него ябълка, но такава запустяла, обрасла с бурени, че просто се не вижда.

— Момиче-гълъбче — рекла ябълката — очисти ме, изплеви ме, богато ще ти се отплатя.

Запретнала ръкави дядовата щерка, очисти ябълката, оплевила я, посипала я наоколо с пясък. Ябълката ѝ поблагодарила и момичето отминало по-нататък.

Вървяло, вървяло, ожадняло. Отишло при един извор, а изворът му рекъл:

— Момиче-гълъбче, почисти ме, украси ме! Богато ще ти се отплатя.

Почистило момичето извора и посипало пясък наоколо. Изворът му поблагодарил и то продължило пътя си.

Насреща дотичало куче, но такова краставо, очите му се не виждали, и рекло:

— Момиче-гълъбче, почисти ме, вчеши ме, скоро ще ти се отплатя.

Вчесало момичето кучето, извадило репеите от опашката му.

— Благодаря ти, миличка! — рекло кучето.

— Няма защо — казало момичето и продължило по-нататък.

Гледа пещ, излющена, черна, а край нея глина. Пещта му рекла:

— Момиче-гълъбче, измажи ме, украси ме, скоро ще ти се отплатя.

Момичето забъркало глина, измазало пещта наоколо както трябва, нашарило я с цветя и листа. Пещта поблагодарила на момичето

и то продължило пътя си.

Вървяло, вървяло — срещнало една жена.

— Здравей, девойче! — рекла тя.

— И ти да си жива и здрава!

— Къде отиваш?

— Отивам да се ценя ратайкиня.

— Ела при мене!

— Добре — отвърнало момичето, — ще дойда.

— У мене — рекла жената — няма да ти бъде тежко, само да правиш всичко така, както ти покажа. Ще съумееш ли?

— Защо да не съумея? Един път ми покажи, после и сама зная.

Отишли в къщичката. Жената рекла:

— Тук, момиче, виждаш, има гърнета. Заран и вечер ще вариш в тия гърнета вода, ще изсипваш водата в коритото, ще насипваш брашно и ще правиш каша. Гледай само да не бъде гореща. После ще излезеш на прага, три пъти силно ще свирнеш с уста. Ще дойдат при тебе разни животни — ще ги нахраниш хубаво. И не се бой от тях, нищо зло няма да ти се случи.

Момичето рекло:

— Добре. Всичко ще изпълня, както ми поръча.

Вечеряли. Момичето напалило пещта, стоплило вода, наляло я в коритото, изсипало брашно и забъркало каша. После излязло на прага, изсвирило три пъти силно с уста — допълзели разни животни до коритото. Наяли се и пак се разпълзели кое накъде види.

Слугувала така цяла година дядовата щерка и правила всичко, което ѝ поръчвала стопанката. Свършила се годината. Стопанката рекла на дядовата щерка:

— Слушай, момиче. Сега стана точно година, как си при мене. Ако искаш — остани още. А ако не искаш — иди си. Ти добре ми поработи — благодаря ти!

Девойката поблагодарила на стопанката за храната и рекла:

— Искам да се върна дома. Благодаря ти, стопанке!

А стопанката отговорила:

— Избери си който искаш кон и каляска.

А сама напълнила цял сандък с богатства и изпратила момичето до края на гората. Там се простили. Стопанката се върнала дома, а

дядовата щерка тръгнала към къщи и се радвала, че така добре се наредила.

Минала край тая пещ, която измазала, гледа — тя пълна с банички. Пещта ѝ рекла:

— Момиче-гълъбче, на̀ ти тия банички, загдето ме измаза и украси.

Момичето поблагодарило и едва приближило към пещта, баничките — скок! скок! — сами наскочили в каляската. Пещта се закрила, а девойката продължила нататък.

Вървяла, що вървяла, гледа — тича куче и носи огърлица: такава красива, блестяща, дълга. Дотичало кучето до каляската и рекло:

— Ето, момиче-гълъбче, вземи тая огърлица, загдето ми среса козината и извади репеите от опашката ми.

Девойката я взела, поблагодарила и продължила нататък.

Вървяла и ожадняла. Не ѝ се търпяло повече.

— Да отида при оня извор, който някога почистих, може там да пия вода.

Отишла, гледа — изворът пълен с вода, през края прелива. А край него стои златна бъчонка и делва. Изворът проговорил:

— Напий се, напълни бъчонката и вземи делвата. Взела да пие девойката, то не вода, а вино. И то толкова хубаво, каквото никога не била пила.

Взела пълната бъчонка и делвата не забравила. Продължила нататък.

Гледа момичето — пред него ябълка. Такава гъста — око не я обхваща. А на нея ябълки — сребърни, златни — много-много. Ябълката рекла:

— Момиче-гълъбче, на̀ ти тия ябълки за това, че ме изчисти и украси.

Девойката отговорила:

— Благодаря!

Доближила до ябълката, а ябълките — скок! скок! — сами в каляската.

Върнала се дядовата щерка в къщи и завикала:

— Татко, елате да прибирате богатството!

Излязъл дядото от колибата, гледа — щерката се върнала; зарадвал се той, впуснал се насреща ѝ, па заговорил:

— Къде беше, щерко?

— Слугувах, татко — рекла щерката. — Носете сега богатството. Богатство пълна кола и скъпа огърлица.

Взели да го носят в къщата — това хубаво, онова още по-хубаво. Видяла баба, че дядовата щерка надонесла всякакви богатства и се нахвърлила върху дядото.

— Заведи, та заведи и моята щерка там, където си завел твоята!

И така му дотегнала, че той рекъл:

— Нека се стегне, ще я заведе.

Простили се и тръгнал дядото с бабината щерка. Навлезли в гората. Старецът рекъл:

— Е, върви, дъще, а аз ще се върна дома.

— Добре.

Разделили се. Девойката влязла в гората, а старецът се върнал дома.

Върви бабината щерка из гъстата гора, гледа — ябълка, но такава запустяла, обраснала с бурени, че просто се не вижда.

— Момиче-гълъбче — рекла ябълката, — очисти ме, изплеви ме, богато ще ти се отплатя.

А момичето отвърнало:

— Как не! Ще си хабя ръцете. Нямам време.

И продължило нататък.

Гледа, тече извор, но такъв кален, с трева обрасъл. Той й рекъл:

— Момиче-гълъбче, почисти ме, украси ме! Богато ще ти се отплатя.

— Какво сте се струпали на главата ми! Нямам време — трябва да вървя.

Така рекла бабината щерка и продължила нататък. Минала край пещта, а пещта заговорила:

— Момиче-гълъбче, измажи ме, украси ме, скоро ще ти се отплатя.

— Намерила глупачка, ще взема да се цапам! — каза бабината щерка, разсърдила се и продължила пътя си.

Гледа — тича куче, но такова краставо — да те е гнус да го погледнеш.

— Момиче-гълъбче, почисти ме, вчеши ме, скоро ще ти се отплатя.

Момичето погледнало, па рекло:

— Намери какво да кажеш! Такова краставо, пък иска с него да се занимавам. Няма да дочакаш!

И продължило нататък.

Срещнало същата жена, у която служела дядовата щерка.

— Здравей, девойче!

— И ти да си жива и здрава, лелко!

— Къде отиваш?

— Искам, лелко, да се хвана някъде на работа.

— Ела при мене!

— Добре, лелко. А каква е работата при вас?

— Не е трудна, дъще. Само ще съумееш ли всичко да направиш, както ти кажа?

— Защо да не съумея. Щом един път ми покажеш, на втория сама ще зная.

— Ето какво, момиче — рекла жената. — Виждаш ли — там стоят гърнета. Заран и вечер ще вариш в тия гърнета вода, ще изсипваш водата в коритото, ще насипваш брашно и ще правиш каша. Гледай само да не бъде гореща. После ще излезеш на прага, три пъти силно ще свирнеш с уста. Ще дойдат при тебе разни животни — ще ги нахраниш хубаво. И не се бой от тях, нищо зло няма да ти се случи. Ще съумееш ли?

— Ще съумея — казала бабината щерка.

Поговорили, а на вечерта бабината щерка запалила пещта, поставила гърнетата с вода и като закипяла водата, изсипала цял чувал брашно. Получило се не каша, а тесто. Изсипала това тесто в коритото, застанала на прага, изсвирила веднъж, дважд, трижд. Взели да се събират разни животинки. Нахвърлили се към коритото и което почнало да яде, така и падало на земята с краката нагоре. Така и умрели — изгорили се и се изпозадавили.

Видяла бабината щерка, че всички се наяли, лежат и не стават, отишла при стопанката и рекла:

— Какви са тия чудни животни у вас, стопанке? Всички се наядоха, легнаха и не стават.

— Как не стават? — викнала стопанката и се впуснала към коритото.

Видяла, че всички са измрели, хванала се за главата и завикала:

— Ах, майчице, ах, милички! Какво си направила? Ти си ги погубила!

Вайкала се и плакала, но нищо не помогнало. Сложила тя всички животинки в един сандък и ги заключила.

Свършила се годината на бабината щерка, дала ѝ стопанката крастав кон и разбита талижка, несмазана. На тая талижка поставила сандъка с измрелите животни и я изпратила докрай гората.

Стигнала бабината щерка до пещта и много ѝ се дояло. А пред пещта — банички — пухкави, зачервени. Посегнала бабината щерка да вземе една, а баничките — скок! скок! — наскочили в пещта. Вратичката се хлопнала и пещта рекла:

— Е, момиче, не ме измаза ти отстрани — и банички няма да видиш.

Заплакало момичето и продължило нататък.

Стигнало до извора и много му се допило вода. Гледа — водата се лее. То приближило, а изворът изведнъж пресъхнал и проговорил със слаб шепот:

— Е, момиче, не поиска да ме почистиш, не бива сега и вода да пиеш.

Заплакало момичето и продължило пътя си.

Стигнало до ябълката. А на нея толкова много ябълки, че няма где кокошка да клъвне, и все такива сребърни и златни. Момичето си рекло:

„Дай да натръскам ябълки, да занеса на мама армаган!“

Едва приближило и всички ябълки — скок! скок! — наскочили нагоре. А ябълковото дърво рекло:

— Е, момиче-гълъбче, не искаше да ме сложиш в ред, сега и ябълки няма да ядеш.

Заплакала бабината щерка и продължила нататък.

Гледа — тича куче, а на шията му виси огърлица, такава красива, блестяща и дълга. Впуснала се девойката към кучето и искала да му отнеме огърлицата, а кучето ѝ рекло:

— Е, момиче, не искаше да ме вчешеш и да ме подредиш — затова огърлица няма да носиш.

И кучето избягало. Заплакало момичето и тръгнало към къщи.

Стигнало в къщи. Извикало дядото и бабата.

— Елате, прибирайте богатството!

Изтичали от къщурката дядото и бабата — гледат: момичето се върнало. Зарадвали се, повели го към къщичката, внесли сандъка. Отворили сандъка — гледат там жаби, гущери, змии. Закрещяла бабата:

— Дъще, какво е това?

Тогава бабината щерка почнала да разказва кое как било. Разказала всичко, а бабата ѝ рекла:

— Седи си по-добре дома. Тя богатства донесе, а ти змии и гущери. Добре пак, че жива си останала.

Така си живеят — хляб и сол ядат. И аз там бях, мед и вино пих, край устата ми течеше, а в устата ми не влезе. С кобилица сено возят, а на ремък вода носят. Дядовата щерка се омъжи, а бабината и досега е стара мома.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.